Univerzitet u Sarajevu Elektrotehnički fakultet Ugradbeni sistemi 2023 / 24

Izvještaj za laboratorijsku vježbu br. 9

GNU ARM Assembler

Ime i prezime: Ivona Jozić

Broj indeks-a: 19357

Sadržaj

1 Analiza programskog rješenja	3
1.1 Zadatak 1	3
1.2 Zadatak 2	3
1.3 Zadatak 3	3
1.4 Zadatak 4	3
1.5 Zadatak 5	4
2 Korišteni hardverski resursi	4
3 Zaključak	5
4 Prilog	6
4.1 Zadatak 1 / izvorni kod	6
4.2 Zadatak 2 / izvorni kod	7
4.3 Zadatak 3 / izvorni kod	9
4.4 Zadatak 4 / izvorni kod	10

1 Analiza programskog rješenja

1.1 Zadatak 1

Cilj prvog zadatka je bio upoznavanje sa online simulatorom za pokretanje programa napisanih u ARM asembleru. Za zadatak je bilo potrebno napisati asemblerski kod koji generira prvih n Fibonaccijevih brojeva i upisati ih u sukcesivne memorijske lokacije. Broj n je potrebno definirati na samom početku programa. Prvo se u memoriju spreme prva dva Fibonaccijeva broja, a zatim se ulazi u petlju koja računa svaki sljedeći broj na osnovu dva prethodna, sprema ga na odgovarajuću memorijsku lokaciju, te računa na kojoj lokaciji će biti upisan sljedeći izračunati broj. Nakon što se izračunaju svi brojevi, program se završava.

1.2 Zadatak 2

U drugom zadatku je bilo potrebno napisati kod u asembleru koji omogućava da se kroz *stdin* unesu elementi niza kao ASCII karakteri, te se nakon toga sortiraju i ispisuju na *stdout* u rastućem redoslijedu. Prvo se od korisnika zatraži unos određenog broja karaktera, koji je unaprijed definiran u kodu. Nakon toga se karakteri pročitaju sa konzole (file descriptor je postavljen na 1 kada treba ispisivati, dok je njegova vrijednost 0 ukoliko je potrebno čitati sa konzole). Nakon što se pročitaju svi karakteri, vrši se sortiranje korištenjem selection sort algoritma, a zatim se karakteri u sortiranom redoslijedu ispisuju na konzolu. Nakon što se ispiše posljednji karakter, program se završava.

1.3 Zadatak 3

Treći zadatak je zahtijevao da se u asembleru napiše kod koji će omogućiti da se preko *stdin* unese cijeli broj, te se nakon toga spremi u memoriju. Logika čitanja sa konzole je ista kao i u drugom zadatku, s tim što se sa konzole čitaju ASCII karakteri, pa ih je prije pohranjivanja u memoriju prvo potrebno konvertovati u brojčanu vrijednost koja će biti spremljena u odabranu memorijsku lokaciju definiranu u samom programu. Nakon što se upis završi program se završava.

1.4 Zadatak 4

U četvrtom zadatku je bilo potrebno napisati kod u asembleru koji omogućava unos niza brojeva putem *stdin*, sortirati niz, a zatim korištenjem poziva C funkcije *printf* ispisati najmanji cijeli broj, najveći cijeli broj, opseg niz (razliku između najvećeg i najmanjeg cijelog broja), te medijan. Maksimalno dozvoljeni broj elemenata niza je unaprijed definiran u programu, te se u slučaju prekoračenja te vrijednosti, traži ponovni unos. Rješenje ovog zadatka kombinira logiku korišten u drugom i trećem zadatku kada je riječ o načinu unosa elemenata niza, njihovog konvertovanja u brojčane vrijednosti i sortiranja korištenjem selection sort algoritma. Nakon što je niz sortiran, najmanji element je ustvari prvi element niza, najveći je posljednji element niza, a opseg je samo razlika ta dva člana koju je potrebno izračunati. Medijan se pronađe kao član u sredini niza, ukoliko je broj elemenata neparan, odnosno kao aritmetička sredina dva srednja elementa u slučaju da je broj elemenata niza paran, te ga je tada potrebno i izračunati prije ispisivanja. Za ispis na konzolu se koristi C funkcija *printf* koja se povezuje putem *bl printf* linije u kodu. Nakon što se izvrši sve što je zahtijevano, program se završava sistemskim pozivom.

1.5 Zadatak 5

Cilj petog zadataka je bio pokretanje i analiza programa napisanih u asembleru za razvojni sistem LPC1114ETF. U prilogu za laboratorijsku vježbu su bila tri zadataka: *lpc1114_taster*, *lpc1114_brojac*, *lpc1114_adc*. Prije pokretanja zadataka je bilo potrebno kreirati bash skriptu koja služi za pokretanje ovih programa kroz terminal.

Kod u file-u *lpc1114_taster* je trebao raditi na način da implementira brojač. Prilikom pritiska na taster1 (DP1) brojač se inkrementira za jedan, dok se pritiskom taster2 (DP2) dekrementira. Stanje brojača se treba prikazati na LED diodama. Međutim zbog greške u postavljanju maske za pinove na koje su povezani tasteri, program je samo brojao u krug i nije mijenjao ponašanje pritiskom na tastere. Nakon što su maske promijenjene sa 0xf na 0x1f, program je počeo raditi u skladu sa očekivanjima.

Program pohranjen u file-u *lpc1114_brojac* radi na način da inkrementira brojač za jedan u pravilnim vremenskim razmacima. Stanje brojača se prikazuje na LED diodama.

Program pod nazivom *lpc1114_adc* očitava stanje na pinu DP9 na koji je potrebno spojiti analogni ulaz, npr. potenciometar, a zatim očitanu vrijednost prikazuje na LED diodama.

2 Korišteni hardverski resursi

Za potrebe laboratorijske vježbe 9 korišten je računar Raspberry Pi 2B, baziran na procesoru sa četiri ARM Cortex-A7 jezgra, koja rade na 1GHz, te sa 1GB RAM memorije.

Pored njega, korišten je i razvojni sistem LPC1114ETF. Za potrebe analize 5. zadatka korištene su LED diode i tasteri integrirani u sklopu razvojnog sistema, te je na analogni ulaz LPC1114ETF trebalo spojiti potenciometar.

Za LPC1114ETF:

- 8 LED diode
- dva fizička tastera
- rotacijski potenciometar

ULAZI	IZLAZI
Taster 1 i 2 (digitalni; DP1 i DP2 na LPC1114ETF)	LED0 – LED7 (digitalni; DP23, DP24, DP25, DP26, DP27, DP5, DP6, DP28 na LCP1114ETF)
Potenciometar (analogni; DP9 na LPC1114ETF)	

3 Zaključak

Prilikom pisanja kodova za ovu laboratorijsku vježbu, bilo je malo poteškoća s obzirom da sam prvi put bila u situaciji da pišem kod u asembleru. Nakon što su svi kodovi napisani i uspješno testirani u QEMU emulatoru, sa samim izvođenjem Laboratorijske vježbe 9 nije bilo poteškoća.

Tokom izvođenja vježbe, konkretno 5. zadataka i pokretanja programa za razvojni sistem LPC1114ETF, ustanovljeno je da postoji greška u jednom od programa, *lpc1114_taster*. Greška je bila pogrešno postavljena maska na digitalnim ulazima, pinovima DP1 i DP2 koji su vezani za tastere. Nakon što je maska promijenjena sa 0xf na 0x1f, kod je proradio u skladu sa očekivanjima.

Cilj vježbe je bio upoznavanje sa GNU ARM Asemblerom, što je i postignuto.

4 Prilog

U prilogu su dati kodovi za zadatke sa laboratorijske vježbe 9 za sve zadatke osim za 5. zadatak, s obzirom da je kao 5. zadatak trebalo pokrenuti i analizirati kodove napisane u asembleru za razvojni sistem LPC1114ETF.

Prvi zadatak je namijenjen za pokretanje i testiranje u online simulatoru, dok su 2., 3. i 4. zadatak pisani za pokretanje i testiranje na Rappberry Pi računaru.

4.1 Zadatak 1 / izvorni kod

Prvi zadatak je namijenjen za pokretanje i testiranje u online simulatoru kojeg je moguće pronaći na sljedećem linku: https://cpulator.01xz.net/?sys=arm.

U slučaju da se ovaj kod želi pokrenuti na Raspberry Pi računaru, potrebno je otkomentirati linije u dijelu programa *done*, a zakomentirati liniju *b done*.

```
.section .data
                           @ Ovdje definiramo konstantu N (moze biti 47 ili 48)
N:
        .word 48
fibonacci: .space 192
                           @ Rezerviramo dovoljno prostora za 48 Fibonaccijevih brojeva
.global start
.global generate_fibonacci
.global done
start:
   ldr r1, =N
                         @ Ucitaj adresu N u r1
   ldr r2, [r1]
   ldr r3, =fibonacci
                          @ Prvi broj je 1
   mov r4, #1
   str r4, [r3], #4
   mov r4, #1
                          @ Drugi broj je 1
   str r4, [r3], #4
                          @ Spremi drugi broj u memoriju i povecaj r3 za 4
   subs r2, r2, #2
                       @ Smanji N za 2 jer smo vec generirali prva dva broja
   cmp r2, #0
   beq done
generate_fibonacci:
   ldr r4, [r3, #-4]
   ldr r5, [r3, #-8]
   add r4, r4, r5
                          @ Racunaj trenutni broj kao zbir prethodna dva
    str r4, [r3], #4
                           @ Smanjuj N za 1
    subs r2, r2, #1
```

```
cmp r2, #0
bne generate_fibonacci @ Ponavljaj dok r2 ne postane 0
beq done

done:

@mov r0, #0
@mov r7, #1
@ Syscall za exit
@swi 0
@ Prekid za syscall
b done
```

4.2 Zadatak 2 / izvorni kod

Drugi zadatak je moguće pokrenuti kako na GNU asembleru – QEMU, tako i na Raspberry Pi računaru bez potrebe za bilo kakvim promjenama u samom kodu.

```
.data
prompt1:
   .asciz "Unesite proizvoljan tekst:\n"
prompt2:
   .asciz "Unesen je tekst:\n"
tekst:
   .asciz "
.text
.global _start
start:
   @ Display the first prompt
          r7, #4
           r0, #1
                                      @ file descriptor 1 (stdout)
   mov
          r1, =prompt1
                                     @ address of prompt1
   ldr
   mov
                                      @ length of prompt1 string
           #0
   swi
   mov
           r0, #0
   mov
                                      @ file descriptor 0 (stdin)
   ldr
           r1, =tekst
           r2, #20
                                      @ number of bytes to read (assuming 20 characters
   mov
   swi
           #0
   @ Selection sort the tekst array
                                      @ address of tekst buffer
   ldr
          r1, =tekst
           r2, #20
   mov
selection sort:
```

```
r3, #0
    mov
outer_loop:
    cmp
            end_sort
    bge
    mov
                                        @ min index = i
    add
inner_loop:
    cmp
            update min
                                        @ break
    bge
                                        @ r6 = tekst[j]
    ldrb
    ldrb
                                       @ if (tekst[j] < tekst[min_index])</pre>
    cmp
            skip_update
    bge
    mov
skip update:
    add
   b inner loop
update_min:
    cmp
    beq
            no_swap
    ldrb
    ldrb
    strb
    strb
no_swap:
    add
            r3, r3, #1
    b outer_loop
                                        @ continue outer loop
end_sort:
   mov
           r7, #4
            r0, #1
                                        @ file descriptor 1 (stdout)
   mov
            r1, =prompt2
    ldr
            r2, #17
                                        @ length of prompt2 string
   mov
    swi
            #0
   @ Display the sorted tekst
           r7, #4
    mov
            r0, #1
                                        @ file descriptor 1 (stdout)
    mov
           r1, =tekst
    ldr
                                        @ length of tekst buffer (20 characters)
    mov
           r2, #20
```

```
swi #0  @ make the syscall

@ Exit the program
mov r7, #1  @ syscall number for sys_exit
mov r0, #0
swi #0  @ make the syscall
```

4.3 Zadatak 3 / izvorni kod

Treći zadatak je moguće pokrenuti kako na GNU asembleru – QEMU, tako i na Raspberry Pi računaru bez potrebe za bilo kakvim promjenama u samom kodu.

```
.section .data
   buffer size: .int 12
                                  @ Definiramo velicinu bafera za unos
    input_buffer: .space 12
.section .bss
    number: .word 0
                                  @ Memorijska lokacija za cijeli broj
.section .text
    .global _start
start:
   ldr r1, =input_buffer
   ldr r2, =buffer_size
   ldr r2, [r2]
   mov r7, #3
                                  @ Syscall broj za read
   mov r0, #0
                                  @ File descriptor za stdin
   mov r2, #12
   swi 0
   @ Konverzija ASCII na integer
   ldr r0, =input_buffer
   mov r1, #0
   mov r2, #0
convert_loop:
   ldrb r3, [r0], #1
                                  @ Ucitaj naredni karakter iz bafera
   cmp r3, #10
                                  @ Ako je kraj linije, spremi broj
   beg store number
                                  @ Pretvori ASCII karakter u cifru (0-9)
   sub r3, r3, #48
                                  @ r4 = r1 * 8
   mov r4, r1, lsl #3
```

```
add r1, r4, r1, lsl #1

add r1, r1, r3

b convert_loop

store_number:

ldr r0, =number

str r1, [r0]

@ Zavrsetak programa

mov r7, #1

mov r0, #0

swi 0

@ Dodaj cifru u rezultat

@ Dodaj cifru u rezultat

@ Nastavi konverziju

@ Dodaj cifru u rezultat

@ Nastavi konverziju

@ Nastavi konverziju

@ Ucitaj adresu memorijske lokacije

@ Spremi konvertirani broj u memorijsku lokaciju

@ Syscall broj za exit

@ Syscall broj za exit

@ Status kod 0

@ Prekid za syscall
```

4.4 Zadatak 4 / izvorni kod

Četvrti zadatak je moguće pokrenuti kako na GNU asembleru – QEMU, tako i na Raspberry Pi računaru bez potrebe za bilo kakvim promjenama u samom kodu.

```
.data
prompt_num_elements:
    .asciz "Unesite broj elemenata (maksimalno 10):\n"
prompt_elements:
    .asciz "Unesite elemente niza:\n"
prompt_min:
    .asciz "Najmanji broj: %d\n"
prompt max:
    .asciz "Najveci broj: %d\n"
prompt_range:
    .asciz "Opseg: %d\n"
prompt median:
    .asciz "Medijan: %d\n"
input buffer:
    .asciz "
                                " @ Buffer for input (20 spaces)
array:
                                @ Array to hold up to 10 integers (10 * 4 bytes)
    .space 40
max elements:
    .word 10
num_elements:
    .word 0
.global _start
.extern printf
start:
```

```
r7, #4
    mov
            r0, #1
                                  @ file descriptor 1 (stdout)
    mov
    ldr
            r1, =prompt_num_elements
    mov
            r2, #40
                                  @ length of prompt_num_elements string
            #0
    swi
read_num_elements:
    mov
           r7, #3
   mov
           r0, #0
    ldr
           r1, =input_buffer
           r2, #20
                                 @ number of bytes to read
    mov
           #0
    swi
            r1, =input buffer
    ldr
                                 @ address of input buffer
           r2, #0
    mov
    mov
           r3, #0
    @ Skip leading whitespace
skip_whitespace_num:
    ldrb
           r4, [r1], #1
                                 @ load byte and increment r1
                                 @ check if byte is a space
    cmp
    beq
           skip_whitespace_num @ skip if it is a space
                                 @ check if byte is '-'
    cmp
           check_digit_num
   bne
           r3, #1
    mov
            skip_whitespace_num
                                 @ continue skipping
    b
check_digit_num:
    sub
            r4, #9
    cmp
                                 @ if not valid, end conversion
   bhi
           end_conversion_num
           r5, r2, 1s1 #3  @r5 = r2 * 8
   mov
           r2, r5, r2, lsl #1
    add
    add
            skip_whitespace_num
end_conversion_num:
    cmp
            r3, #0
    beq
            store_num_elements
    rsb
           r2, r2, #0
store_num_elements:
    ldr
            r0, =max_elements
    ldr
           r1, [r0]
                                 @ compare num elements with max elements
    cmp
```

```
bhi
           read_num_elements
   ldr
           r0, =num elements
                                @ load address of num elements
           r2, [r0]
                                @ store number of elements
   str
   mov
           r7, #4
                                @ syscall number for sys write
           r0, #1
                                @ file descriptor 1 (stdout)
   mov
   ldr
           r1, =prompt_elements
                                @ length of prompt elements string
   mov
           r2, #23
   swi
           #0
read elements:
   ldr
           r0, =num_elements
                                @ load address of num elements
   ldr
           r3, [r0]
           r4, #0
   mov
read_element_loop:
                                @ compare index with num elements
   cmp
   bge
           selection_sort
                                @ if index >= num_elements, exit loop
   @ Read each element
   mov
           r7, #3
                               @ file descriptor 0 (stdin)
   mov
           r0, #0
   ldr
           r1, =input_buffer @ address of input buffer
   mov
           r2, #20
                                @ number of bytes to read
   swi
           #0
   ldr
           r1, =input_buffer @ address of input buffer
   mov
           r2, #0
           r5, #0
   mov
   @ Skip leading whitespace
skip_whitespace:
   ldrb
           r6, [r1], #1
                              @ load byte and increment r1
           r6, #' '
                                @ check if byte is a space
   cmp
           skip_whitespace
   beq
                               @ check if byte is '-'
   cmp
           check_digit
   bne
           r5, #1
   mov
   b
           skip_whitespace
check_digit:
   sub
   cmp
           r6, #9
   bhi
           end conversion
                                @ if not valid, end conversion
           r7, r2, ls1 #3
   mov
           r2, r7, r2, lsl #1
   add
```

```
add
    b
            skip whitespace
                                 @ continue conversion
end_conversion:
    cmp
            r5, #0
    beq
            store element
    rsb
           r2, r2, #0
store element:
    ldr
                                 @ load address of array
            r0, =array
   add
           r0, r0, r4, lsl #2 @ calculate address of array[r4]
    str
           r2, [r0]
                                @ store the element
   add
                                 @ increment index
            read_element_loop @ repeat for the next element
    b
selection_sort:
            r4, #0
    mov
    ldr
            r0, =num_elements
            r3, [r0]
    ldr
outer_loop:
    cmp
            print_results
                                       @ break
    bge
                                       @ min index = i
    mov
    add
inner_loop:
   cmp
           update_min
    bge
                                       @ break
    ldr
           r1, =array
            r8, [r1, r5, LSL #2]
    ldr
                                       @ r8 = tekst[j]
    ldr
           r7, [r1, r6, LSL #2]
    cmp
           skip update
                                       @ skip if r8 >= r7
    bge
    mov
skip_update:
            r5, r5, #1
    add
    b inner_loop
update_min:
    cmp
    beq
           no_swap
    ldr
           r1, =array
           r8, [r1, r4, LSL #2]
    ldr
    ldr
           r7, [r1, r6, LSL #2]
           r7, [r1, r4, LSL #2]
    str
                                       @ tekst[i] = tekst[min index]
```

```
str
           r8, [r1, r6, LSL #2] @ tekst[min_index] = tekst[i]
no_swap:
   add
   b outer_loop
print results:
   @ Calculate min, max, range, and median
           r3, =num elements
   ldr
          r3, [r3]
   ldr
          r0, =array
   ldr
          r1, [r0]
          r2, r0, r3, lsl #2 @ address of array[num_elements-1]
   add
   sub
          r2, r2, #4
          r2, [r2]
   ldr
                              @ calculate range (max - min)
    sub
           r4, =num_elements @ load address of num_elements
   ldr
   ldr
           r5, [r4]
   mov
   tst
           even_median
   beq
   @ Odd number of elements
                              @ load address of array
   ldr
          r0, =array
           r7, r0, r6, lsl #2 @ address of array[r6]
    add
           r7, [r7]
    ldr
           median calculated
   even_median:
   @ Even number of elements: take the average of the two middle elements
   ldr
                         @ load address of array
           r0, =array
           r7, r0, r6, lsl #2 @ address of array[r6]
   add
   ldr
          r7, [r7]
                              @ load element at array[r6]
   sub
          r0, r0, r6, lsl #2 @ address of array[r6-1]
   add
   ldr
          r6, [r0]
   add
          r7, r7, lsr #1
                              @ divide by 2 to get the average
   mov
median_calculated:
exit_program:
   @ Write the result and exit the program
   mov r10, r1
   mov r9, r2
```

```
mov r8, r3
mov r6, r7
@ Print results using printf:
push {fp, lr}
add
       fp, sp, #4
ldr
       r0, =prompt_min
mov
bl
        printf
       sp, fp, #4
sub
pop
push {fp, lr}
add
        fp, sp, #4
       r0, =prompt_max
ldr
mov
bl
        printf
sub
        sp, fp, #4
pop
@ Print range
push {fp, lr}
add
       fp, sp, #4
ldr
       r0, =prompt_range
mov
        printf
bl
sub
       sp, fp, #4
pop
push {fp, lr}
add
       fp, sp, #4
        r0, =prompt_median
ldr
mov
bl
        printf
        sp, fp, #4
sub
pop
@ Exit the program
mov
        r0, #0
mov
        #0
swi
```